

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Behandeling Staat van de Dualisering in de Tweede Kamer Algemeen Overleg met staatssecretaris Bijleveld en de Vaste Commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op donderdag 12 maart 2009

Op donderdag 12 maart jl debatteerde de Vaste Commissie voor BZK met staatssecretaris Bijleveld over de beleidsnota inzake de Staat van de Dualisering. Hieronder treft u een korte weergave aan van de standpunten van de aanwezige fracties en de reactie daarop van de staatssecretaris.

SP

De SP vindt dat de dualisering is mislukt; de geplande cultuurverandering is niet van de grond gekomen. De partij legt de nadruk op de onwenselijkheid van commerciële nevenfuncties van politieke ambtsdragers, met name als het gaat om de Commissaris van de Koningin. Men suggereert om de functie van CdK alsmede het IPO dan maar op te heffen vanwege de hoge kosten.

Tevens fulmineert de SP tegen het vermeende voornemen van de VNG om raadsleden te gaan werven; dit dienen de politieke partijen zelf te doen, want als de VNG dit op zich neemt kost het veel geld.

Tenslotte voelt de SP wel iets voor het idee van tussentijdse raadsverkiezingen.

CDA

Het CDA legt de nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van gemeenten. Gemeenteraden moeten meer bevoegdheden krijgen om hun eigen werkzaamheden te regelen. Differentiatie is daarbij uitgangspunt. De fractie is geen voorstander van een juridisch keurslijf waarbinnen deze werkzaamheden moeten plaatsvinden. De gemeentelijke autonomie is belangrijk.

Verder vindt het CDA het dualisme geslaagd. De samenwerking tussen bestuursorganen is verbeterd, al signaleert de partij wel een toename aan confrontaties tussen raad en college met het aftreden van een groot aantal wethouders en burgemeesters als resultaat. Dit vindt de fractie onwenselijk. Het CDA neemt het voorstel van de VNG over om periodiek, bijvoorbeeld jaarlijks, over de bestuurscultuur te praten.

Ook doet de CDA-fractie de suggestie het woonplaatsvereiste voor de wethouder geheel achterwege te laten om zo de professionaliteit van de wethouders te versterken.

PvdA

De PvdA constateert dat het dualisme de bestuurscrises in elk geval niet heeft voorkomen. Soms heeft het duale bestel geleid tot een onvruchtbaar "wij-zij denken". Bestuurlijke problemen zijn niet goed voor de burgers, en daarom was de dualisering destijds toch ook ingevoerd: om de lokale politiek voor de burger weer aantrekkelijk te maken. De fractie stelt voor om een soort bestuurskrachtonderzoeken te gaan uitvoeren om eventuele problemen voortvarend te kunnen oplossen.

Voorts stelt de PvdA het punt van de rekenkamers aan de orde; met name kleine gemeenten zouden moeite hebben om zelfstandig invulling te geven aan dit instrument. Het verdient aanbeveling dat in elk geval kleine gemeenten de mogelijkheid krijgen zich bij regionale rekenkamers aan te sluiten.

VVD

De VVD is positief over 7 jaar dualisme in het lokaal bestuur. Het werkt goed, al zijn er uiteraard altijd uitzonderingen. De fractie stelt voor om niet veel te wijzigen in bestaande wetgeving en indien dit toch noodzakelijk blijkt zoveel mogelijk de vorm van “kan-bepalingen” te kiezen. Een voorbeeld daarvan is het schrappen van de wettelijke verplichting voor de burgemeester om een burgerjaarverslag uit te brengen. De VVD stelt voor om dit te wijzigen in een wetsartikel dat de burgemeester de *mogelijkheid* biedt een burgerjaarverslag uit te brengen. Het hoeft niet, maar het mag wel. Zo is de fractie in het algemeen tegen het opleggen van dwingende bepalingen aan de lokale bestuursorganen. Men vindt dat de verantwoordelijkheid op gemeentelijk niveau moet liggen.

Verder ziet de VVD net als veel andere fracties dat de volksvertegenwoordigende rol van de raad moet worden verbeterd en versterkt.

CU

Ook de CU is positief over het dualisme; men vindt de stelselwijziging een goede zaak. Dualisering dwingt de raad om na te denken over innovatie en creativiteit bij het vormgeven van de eigen rol in het lokaal bestuur. De CU heeft bewondering voor de wijze waarop raden invulling geven aan die nieuwe rol, met name de flexibiliteit bij gemeenteraden is groot. De harde afrekencultuur is echter voor de CU een bron van zorg en men vraagt zich af of de staatssecretaris hierin iets kan betekenen. Voorts vraagt de fractie zich af waarom er zo weinig wordt gedaan met de mogelijkheden voor fractieondersteuning en is de partij, overigens net als alle andere partijen, geen voorstander van een wettelijke regeling voor het presidium.

Reactie van de staatssecretaris

In haar reactie maakt de staatssecretaris onder andere de volgende opmerkingen:

- Ze is voorstander van lokaal maatwerk en wil dat actief ondersteunen, samen met de VNG en het Actieprogramma Lokaal Bestuur;
- Ze merkt op dat het door een aantal leden van de commissie ingebrachte probleem van de werkdruk van raadsleden wellicht niets met dualisme te maken heeft, maar meer met de inrichting van het werk binnen de gemeente;
- De vraag wat te doen met de fractieondersteuning zal in een culaire over de onlangs door de Eerste Kamer aangenomen Veegwet Dualisering worden behandeld;
- De burgemeester kan een rol krijgen bij de collegevorming aan het begin van elke raadsperiode;
- Ze staat niet afkerig tegen het voorstel om tussentijdse raadsontbinding mogelijk te maken. Er vindt nu al een onderzoek plaats naar hoofdstuk 7 Grondwet, wellicht kan het daarin mee genomen worden. Over de criteria wil ze met de VNG in gesprek gaan;
- Het Actieprogramma Lokaal Bestuur heeft een belangrijke rol in het aanbieden van scholing en opleidingen voor raadsleden;
- De relatie met de mogelijke dualisering van de Wgr wordt nader bekeken, ook in het licht van een aanstaande herziening van deze wet. Er zijn nogal wat nadelen aan het

dualiseren van de Wgr; opgemerkt wordt dat het niet zo vaak meer voorkomt dat raadsleden lid zijn van het AB van een Gemeenschappelijke Regeling, omdat de meeste regelingen bestuurdersregelingen zijn;

- Er komt geen wijziging in de regeling van het woonplaatsvereiste voor wethouders; de binding aan de eigen gemeente wordt belangrijk geacht;
- De voorstellen tot wijziging van de Gemeentewet van de Vereniging van Griffiers worden binnenkort nader bekeken en “afgevinkt”.